

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 20 kwietnia 2023 r.

Pozycja 115

POSTANOWIENIE

z dnia 22 stycznia 2015 r.

Sygn. akt Ts 217/15

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Andrzej Rzepliński,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej [...] S.A. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w K., na rzecz której działa Syndyk Masy Upadłości [...] S.A. w upadłości likwidacyjnej w sprawie zgodności:

art. 227 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. z 2015 r. poz. 233) w zw. z art. 83a ust. 1-3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, ze zm.) z art. 21 i art. 64 w związku z art. 31 ust. 3, art. 20 w zw. z art. 22 i art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej w zakresie zbadania zgodności art. 83a ust. 1-3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, ze zm.) z art. 21 i art. 64 w zw. z art. 31 ust. 3, art. 20 w zw. z art. 22 i art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej z 22 czerwca 2015 r. (data nadania) [...] S.A. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w K., na rzecz którego działa Syndyk Masy Upadłości [...] S.A. w upadłości likwidacyjnej (dalej: skarżąca) zakwestionowała zgodność art. 227 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. z 2015 r. poz. 233; dalej: prawo upadłościowe) w zw. z art. 83a ust. 1-3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2013 r. poz. 885, ze zm.; dalej: ustawa o finansach publicznych) z art. 21 i art. 64 w zw. z art. 31 ust. 3, art. 20 w zw. z art. 22 i art. 2 Konstytucji.

Skarga konstytucyjna została wniesiona w związku z następującą sprawą. Zgodnie z art. 227 prawa upadłościowego syndyk Masy Upadłościowej [...] S.A. w upadłości likwidacyjnej w K. (dalej: syndyk) wpłacił do depozytu sądowego kwotę 5 000 000 zł uzyskaną w toku postępowania upadłościowego. Następnie syndyk złożył do sędziego komisarza postępowania upadłościowego skarżące wnioski o zwrot kwoty wpłaconej do depozytu sądowego. Wniosek został oddalony postanowieniem z dnia 13 marca 2015 r. Sądu Rejonowego w K., Wydział X Gospodarczy (sygn. akt [...]). Syndyk złożył zażalenie na powyższe posta-

nowienie, które – jako niedopuszczalne – zostało odrzucone przez Sąd Rejonowy w K., Wydział X Gospodarczy dnia 8 kwietnia 2015 r. (sygn. akt [...]).

Uzasadniając zarzuty niekonstytucyjności, skarżąca wskazała, że w jej sprawie doszło do naruszenia prawa do ochrony własności przez nałożenie na nią bezwzględного obowiązku złożenia do depozytu sądowego sum pieniężnych uzyskanych w toku postępowania upadłościowego. Ponadto, zdaniem skarżącej niezgodne z Konstytucją jest także ograniczenie prawa do uzyskiwania pożytków wynikających z posiadania wskazanych sum, tj. środków pieniężnych, jakie skarżąca uzyskaby z tytułu oprocentowania tych sum w razie wpłacenia środków pieniężnych na rachunki bankowe znajdujące się w bankach komercyjnych. Skarżąca zarzuciła również naruszenie zasady wolności działalności gospodarczej przez „pozbawienie adresata normy, który ma obowiązek złożyć do depozytu sądowego sumy pieniężne wchodzące do masy upadłości oraz sumy uzyskane ze zbycia rzeczy i praw obciążonych rzeczowo, jeżeli nie podlegają natychmiastowemu wydaniu prawa do dalszego prowadzenia za zgodą sędziego komisarza przedsiębiorstwa upadłego, co w efekcie prowadzi według skarżącego do naruszenia ważnego interesu publicznego w postaci ochrony wolności praw innych osób tj. wierzycieli upadłego i upadłego”.

Zdaniem skarżącej doszło również do naruszenia zasady określoności przepisów stanowiącej element zasady poprawnej legislacji wynikającej z art. 2 zasady państwa prawnego przez posłużenie się przez ustawodawcę w treści art. 227 prawa upadłościowego nieprecyzyjnym i niejasnym pojęciem „natychmiastowe wydanie”, a ponadto przez zaniechanie wprowadzenia regulacji wskazującej, w jaki sposób środki pieniężne złożone do depozytu sądowego mają być zwracane do masy upadłości.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Na podstawie art. 138 w zw. z art. 139 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1064; dalej: ustawa o TK z 2015 r.) z dniem 30 sierpnia 2015 r. utraciła moc ustawa z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643, ze zm.; dalej: ustawa o TK). Zgodnie z art. 134 pkt 1 ustawy o TK z 2015 r. w sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy w postępowaniu przed Trybunałem w zakresie dotyczącym wstępnego rozpoznania stosuje się przepisy dotychczasowe, tzn. przepisy ustawy o TK. Rozpatrywana skarga konstytucyjna została wniesiona przed dniem wejścia w życie ustawy o TK z 2015 r., dlatego do jej wstępnej kontroli zastosowanie mają przepisy ustawy o TK.

Merytoryczne rozpoznanie zarzutów sformułowanych w skardze konstytucyjnej może nastąpić jedynie wówczas, gdy zostały spełnione przesłanki zawarte w art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz w ustawie o TK. Trybunał podkreśla, że przedmiotem kontroli w trybie skargi konstytucyjnej może być tylko przepis ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego ostatecznie rozstrzygnięto o konstytucyjnych prawach lub wolnościach przysługujących skarżącemu.

Przedmiotem skargi są dwa przepisy. Pierwszym jest art. 227 prawa upadłościowego w brzmieniu obowiązującym przed wejściem w życie art. 428 ustawy z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. poz. 978; dalej: prawo restrukturyzacyjne) stanowiący, że sumy pieniężne wchodzące do masy upadłości oraz sumy uzyskane ze zbycia rzeczy i praw obciążonych rzeczowo, jeżeli nie podlegają natychmiastowemu wydaniu, syndyk składa do depozytu sądowego. Drugi zaskarżony przepis to art. 83a ust. 1-3 ustawy o finansach publicznych, zgodnie z którym Minister Finansów otwiera w Banku Gospodarstwa Krajowego rachunki bankowe w złotych lub walutach obcych, na których są przechowywane pieniądze przyjęte do depozytu sądowego lub składane na tych rachunkach na podstawie odrębnych przepisów (rachunki depozytowe Ministra Finansów). 2. Minister Finansów jest upoważniony

do czasowego zarządzania, w celu sfinansowania potrzeb pożyczkowych budżetu państwa oraz w związku z zarządzaniem długiem Skarbu Państwa, środkami pieniężnymi zgromadzonymi na rachunkach depozytowych Ministra Finansów z obowiązkiem ich zwrotu na każde żądanie wraz z należnymi odsetkami oraz 3. Środki złożone na rachunkach depozytowych Ministra Finansów są oprocentowane w wysokości:

1) stopy depozytowej Narodowego Banku Polskiego – w przypadku środków zgromadzonych w złotych; 2) oprocentowania wkładów wypłacanych w danej walucie na każde żądanie przez Bank Gospodarstwa Krajowego – w przypadku środków zgromadzonych w walutach obcych.

Z zakwestionowanych w rozpatrywanej skardze przepisów jedynie art. 227 prawa upadłościowego był podstawą prawną orzeczenia Sądu Rejonowego w K.

Jak wynika z materiału procesowego, przedmiotem sporu był obowiązek wpłaty do depozytu sądowego sum pieniężnych uzyskanych w postępowaniu upadłościowym. Skarżąca żądała wypłaty części z tych środków kwestionując wynikający z art. 227 prawa upadłościowego brak możliwości dysponowania (choćby w części) środkami wpłaconymi do depozytu. Trybunał Konstytucyjny podkreśla, że orzeczenia sądowe, z wydaniem którego skarżąca wystąpiła ze skargą konstytucyjną nie dotyczyły zagadnienia pożytków, które skarżąca uzyskiwałaby, gdyby przepisy prawa upadłościowego pozwalały na zdeponowanie sum pieniężnych na oprocentowanym rachunku bankowym prowadzonym przez bank komercyjny. Przedmiotem sporu nie był także zakres odszkodowania Skarbu Państwa z tytułu korzyści nieosiągniętych przez skarżącą, których spodziewała się w sytuacji swobodnego dysponowania środkami pieniężnymi wpłaconymi – zgodnie z art. 227 prawa upadłościowego – do depozytu sądowego.

Trybunał Konstytucyjny podkreśla, że w polskim systemie prawnym skarga konstytucyjna nie ma charakteru skargi powszechnej (*actio popularis*). Skarżąca nie może więc kwestionować konstytucyjności ustawy lub innego aktu normatywnego w oderwaniu od aktów stosowania prawa w jej indywidualnej sprawie. Warunkiem zbadania zgodności zaskarżonego przepisu z Konstytucją jest jego uprzednie zastosowanie przez sąd lub organ administracji publicznej.

Zaskarżony art. 83a ust. 1-3 ustawy o finansach publicznych, ustanawiający zasady prowadzenia przez Ministra Finansów rachunku bankowego dla depozytów sądowych, nie miał wpływu na orzeczenia wydane przez Sąd Rejonowy w K. Raz jeszcze należy zauważyć, że w postępowaniu skargowym skarżąca nie kwestionowała różnicy w wysokości odsetek między oprocentowaniem, jakie zgodnie z art. 83a ustawy o finansach publicznych, przysługiwało od sum wpłaconych do depozytu sądowego a oprocentowaniem, które mogłaby uzyskać, gdyby art. 227 prawa upadłościowego przewidywał możliwość wpłacenia tych środków na rachunek w banku komercyjnym.

Pośrednim potwierdzeniem stanowiska, zgodnie z którym art. 83a ustawy o finansach publicznych nie był podstawą rozstrzygnięcia w sprawie skarżącej, jest zmiana art. 227 prawa upadłościowego dokonana na mocy art. 428 prawa restrukturyzacyjnego. Przewidzenie w treści art. 227 prawa upadłościowego możliwości wpłacenia sum pieniężnych uzyskanych w toku postępowania upadłościowego na oprocentowany rachunek bankowy potwierdza, że zastosowanie art. 83a ustawy o finansach publicznych zależy wyłącznie od treści art. 227 prawa upadłościowego.

Biorąc powyższe pod uwagę, Trybunał Konstytucyjny na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK odmówił nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu w zakresie zarzuty niezgodności art. 83a ust. 1-3 ustawy o finansach publicznych z art. 21 i art. 64 w zw. z art. 31 ust. 3, art. 20 w zw. z art. 22 i art. 2 Konstytucji.

W części dotyczącej art. 227 prawa upadłościowego skarga konstytucyjna została przekazana do merytorycznego rozpoznania.